

สรุปผลการตรวจราชการและนิเทศงาน จังหวัดฉะเชิงเทรา เขตสุขภาพที่ 6 รอบที่ 1/2565
วันที่ 14 มกราคม 2565 ณ ห้องประชุมพุทธโสธร โรงพยาบาลพุทธโสธร จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประธาน กล่าว เน้นการดูแลระบบการฉีดวัคซีน การกระตุ้นวัคซีนป้องกันโควิด Booster Vaccination COVID-19 รวมถึงระบบสุขภาพ การออกแบบการดูแลสุขภาพประชาชนและผู้ต้องขัง

ผู้ช่วยผู้ตรวจราชการ กล่าว ในการเป็นเมืองที่มีสุขภาพดี ควรสร้าง Intervention ให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตของประชาชน จะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนได้ง่าย เพื่อไม่ให้ประชาชนมีสุขภาพแย่เพิ่มขึ้นไปในอนาคต

นายแพทย์พินิต โสเสถียรกิจ ผู้อำนวยการศูนย์อนามัยที่ 6 กล่าว กรมอนามัยมีข้อเสนอ 2 ประเด็นหลัก คือ ประเด็นการดำเนินงานตามตัวชี้วัดตรวจราชการ ปัญหาสำคัญของพื้นที่ (Area based) และประเด็นผลกระทบการดำเนินการในสถานการณ์การระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ประเด็นที่ 1 การดำเนินงานตามตัวชี้วัดตรวจราชการ ปัญหาสำคัญของพื้นที่ (Area based)

ขอชื่นชมการดำเนินงานมหัศจรรย์ 1000 วัน จ. ฉะเชิงเทรา ดำเนินการได้ดีเป็นรูปธรรม โดยมีการดำเนินงานทั้งจังหวัด เพิ่มเติมเรื่องการขยาย Best practice และการดำเนินงานจ่ายน้ำเสริมธาตุเหล็ก ตัวชี้วัด IQ เด็ก มีตัวชี้วัดย่อย คือ การจ่ายน้ำเสริมธาตุเหล็ก ซึ่งเขต 6 มีการดำเนินงานผ่านเกณฑ์ทุกจังหวัด และภาวะซีด จ. ฉะเชิงเทรา พบน้อยกว่า ร้อยละ 20 กิจกรรมก้าวท้าใจดำเนินการติดในระดับประเทศ และเป็นอันดับ 1 ของเขต 6 การดำเนินงาน LTC ดำเนินการผ่านเกณฑ์ ซึ่งเป็นจุดแข็งในการดำเนินงานจังหวัด

โอกาสในการพัฒนา

ประเด็นการตายมารดา ปี 2564 พบอัตราส่วนการตายมารดาไทย 38.98 ต่อการเกิดมีชีพ แส่นคน ซึ่งสูงเป็นอันดับ 4 จาก 12 เขต ข้อมูลย้อนหลัง 3 ปี จ. ฉะเชิงเทรา พบมารดาตาย 8 ราย สาเหตุ Direct chock 5 ราย และ Direct cause 3 ราย และปี 2565 เสียชีวิต 1 ราย (PPH) แนวโน้ม 2 ปีที่ผ่านมา พบ Direct cause เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะสาเหตุ PPH ซึ่งประเด็นการตายมารดา เป็นนโยบายระดับเขต และขับเคลื่อนผ่านคณะกรรมการ 5X5 สปสช. ในปีที่ผ่านมา เป้าหมายเน้นลดการตายมารดาเป็นศูนย์

ข้อเสนอแนะ

- 1.1 จากกระบวนการสุ่มประเมินฯ จ. ระยอง และ จ. ชลบุรี พบว่า ร้อยละ 50 ที่มีการดำเนินงานตามกระบวนการ เน้นการดำเนินงานเชิงรุก Audit Chart ในการดำเนินงานมีความราบรื่นตามกระบวนการหรือไม่ ซึ่งจะทำให้พบปัญหาตั้งแต่ต้น แก้ปัญหาได้ไว เพื่อนำมาปรับและวางแผนการดำเนินงานให้เหมาะสมได้ และระดับเขต Indirect cause มีแนวโน้มลดลง แต่ตัวชี้วัดฝากครรภ์คุณภาพครบ 5 ครั้ง ยังไม่ผ่านเกณฑ์ ในปี 2565 จึงมีการผลักดัน PPA ตัวชี้วัดการฝากครรภ์คุณภาพครบ 5 ครั้ง ซึ่งกระบวนการการดูแลฝากครรภ์ครบ 5 ครั้ง ส่งผลกระทบกับอัตราส่วนการตายมารดา
- 1.2 การตรวจราชการประเด็น IQ เด็ก เขต 6 มีแนวโน้มลดลง โดย IQ เด็กของเขต 6 อยู่ในค่าปกติประมาณ 90 – 110 จากข้อมูลเขต 6 พบว่า 3 ครั้งย้อนหลังมีแนวโน้มลดลง จาก 107 ลดลงอยู่ที่ 95 และ จ. ฉะเชิงเทรา จาก 98 ลดลงอยู่ที่ 92 ทำให้เห็นว่าค่าเฉลี่ย IQ เด็ก ป. 1

มีแนวโน้มลดลง ทั้งในระดับจังหวัดและระดับเขต ซึ่งยาน้ำเป็นหนึ่งในปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เด็กมี IQ ต่ำ จากการดำเนินงาน 3 ปีซ้อนหลังของเขตสุขภาพที่ 6 พบว่า มีการดำเนินงานได้ดีผ่านเกณฑ์ทุกจังหวัด และส่งผลให้ภาวะซีดลดลง อย่างไรก็ตาม มี 3 ประเด็นหลัก ที่จะช่วย จ. ฉะเชิงเทรา ในการผลักดัน IQ เด็ก คือ 1) ภาวะเด็กคลอดก่อนกำหนด มีการผลักดันการใช้ยา Progesterone เพื่อลดความเสี่ยง โดยการขับเคลื่อนผ่านคณะกรรมการ 5X5 ซึ่งจังหวัดมีการดำเนินการแล้ว เน้นให้กระตุ้นการดำเนินงานเข้มข้นขึ้น 2) Urine Iodine ในหญิงตั้งครรภ์ ซึ่ง จ. ฉะเชิงเทรา ดำเนินการได้น้อย หมายถึงหญิงตั้งครรภ์ขาด Iodine สูง ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการเด็ก และสมองเด็กตั้งแต่อยู่ในครรภ์ ควรมีการจ่ายยา Triferdine ในหญิงตั้งครรภ์และการรณรงค์ใช้เกลือไอโอดีนในครัวเรือนทุกพื้นที่ 3) การดำเนินงานต้องใช้ภาคีเครือข่ายหลายภาคส่วนในการดำเนินงานขับเคลื่อน โดยเฉพาะศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากงานวิจัยพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กช่วยกระตุ้นพัฒนาการเด็กได้ดี ควรดำเนินงานให้ศูนย์เด็กเล็กมีมาตรฐาน รวมถึงผู้ดูแลเด็กมีทักษะในการกระตุ้นประเมินพัฒนาการและดูแลเด็ก ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการทำให้เด็กมีพัฒนาการล่าช้าลดลง

การดำเนินงาน ประเด็น Obesity war เนื่องจากสถานการณ์การระบาดโรคโควิด 19 ซึ่งจะดำเนินการได้ยาก เน้นการ Monitor ร่วมกับก้าวทำใจ ซึ่งจะมีประเด็น Health Literacy เป็นเครื่องมือการดำเนินงานในอนาคตที่ทำให้มองเห็นภาพ และลงไปถึงประชาชน

ประเด็นที่ 2 ผลกระทบการดำเนินการในสถานการณ์การระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

จากงานวิจัย พบว่า แนวโน้มเรื่องพัฒนาการเด็กทั่วประเทศ จะมีปัญหาเพิ่มขึ้น ปี 2564 เขตสุขภาพที่ 6 พบพัฒนาการล่าช้า ร้อยละ 30 โดยปกติจะพบที่ ร้อยละ 20 นอกจากนี้ สถานการณ์การระบาดโควิด 19 ทำให้เปิดเรียน/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการเด็ก ซึ่งจะเป็นปัญหาของผู้ปกครอง รวมถึงเศรษฐกิจแต่ละครอบครัว จึงคาดการณ์ว่าปัญหาพัฒนาการเด็กจะลดต่ำลง อย่างไรก็ตาม โควิด 19 อาจจะเป็นโรคประจำถิ่น ดังนั้นจึงอยากให้กระบวนการเปิดโรงเรียน มีมาตรการควบคุมป้องกันโรค โดยการได้รับวัคซีนตั้งแต่เด็กโตถึงเด็กเล็ก โรงเรียนควรมีการขับเคลื่อนให้เด็กได้รับวัคซีนตามมาตรฐานกระทรวงสาธารณสุข

ข้อสั่งการ/ข้อเสนอแนะ

นายแพทย์ณรงค์ อภิกุลวณิช ผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 6 กล่าว

1. ขับเคลื่อนการดำเนินงานมารดาตาย มีการเปลี่ยนแปลงทีมดำเนินงาน เน้นย้ำการชี้แจงกระบวนการดำเนินงานตามระบบ เพื่อลดความเสี่ยง รวมถึงการให้สุขศึกษา สร้างความเข้าใจเรื่องความเสี่ยงต่าง ๆ กับหญิงตั้งครรภ์
2. ANC คุณภาพ ควรมีความต่อเนื่องจากผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดโควิด 19 ซึ่งทำให้ On-site service ลดลง เน้นการดำเนินงาน New normal service ซึ่งจะทำให้ลดภาวะ Low birth weights และภาวะ Birth asphyxia และขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายจะทำให้งานบรรลุเป้าหมายมากขึ้น การผลักดันการใช้ยา Progesterone รวมถึงการเสริม Triferdine ในหญิงตั้งครรภ์
3. ประเด็น IQ เด็ก พบผลกระทบรุนแรง ในการเปิด/ปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งผลต่อการตรวจพัฒนาการเด็ก ผู้ตรวจฯ จะนำประเด็นไปหารือกับผู้ตรวจฯ เขตอื่น ๆ ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นข้อเสนอในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

4. จัดทำข้อมูลจำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เปิด/ปิด ในแต่ละพื้นที่จำนวนเท่าไร กรณีต้องการเปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีมาตรฐานอย่างไรที่กรมอนามัยรับรอง และการดำเนินงาน COVID Free Setting ฝากประเด็นหารือกับอธิบดีกรมอนามัย กรณีที่ประชาชนได้รับวัคซีนเข็มที่ 1, 2 และ 3 แล้ว สามารถเปิดบางส่วนได้หรือไม่ หากไม่เปิดอาจจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการเด็กอย่างรุนแรง
- มีการดำเนินงาน โดยประเมิน Thai STOP COVID มีข้อมูลจำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผ่านเกณฑ์จำนวนเท่าไร หากมีการประเมินมากกว่า ร้อยละ 90 สามารถดำเนินการเปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ ทั้งนี้แล้วแต่มาตรการ ความพร้อมของแต่ละจังหวัด แต่ละจังหวัดมีความกังวลในการได้รับวัคซีน รวมถึงปัญหาสถานการณ์การระบาดโควิด 19 จึงทำให้หลายจังหวัดยังไม่มีการเปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

นางปภาวดี อ่อนน้อม
ผู้จตุรงานการประชุม

นางสาวอุริรักษ์ พรหมมินทร์
ผู้ตรวจรายงานการประชุม